

Sprawozdanie

**z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2015- 2021**

za 2019 rok

Ostrowiec Świętokrzyski 2020 rok

Wstęp

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2005 r., poz. 1390) i jest jednym z elementów gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program taki został przyjęty do realizacji zgodnie z uchwałą Nr XXII/137/2015 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015r., w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2021, zwanego w dalszej części „Programem”. Przedmiotowy dokument jest spójny z założeniami:

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020,
- Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2014- 2021.

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania. Cele szczegółowe obejmują cztery podstawowe obszary związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i są to:

1. podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i kreowanie postaw wolnych od przemocy – adresaci: dzieci, młodzież, osoby dorosłe, rodziny, społeczność lokalna,
2. ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – adresaci: osoby dotknięte przemocą w rodzinie, w szczególności ofiary, a także świadkowie,
3. oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie- adresaci: sprawcy przemocy w rodzinie,
4. podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – adresaci: wszystkie podmioty realizujące Program.

Założenia te mają na celu wyeliminowanie zjawiska przemocy poprzez takie działania jak:

- profilaktyczne – promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy,
- edukacyjne – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw tj. braku akceptacji dla przemocy,
- pomocowe – specjalistyczne poradnictwo, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy,
- wspierające – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, szkolenia, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji,
- terapeutyczne – działania terapeutyczne, a w tym korekcyjno -edukacyjne.

Zgodnie z ww. uchwałą obowiązek realizowania zadań wynikających z Programu został nałożony na szereg instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ostrowcu Św. Jego realizacja uwzględnia współpracę między innymi z Policją, Sądem, Prokuraturą, Wydziałem Edukacji i Spraw Społecznych, a w tym ze szkołami i placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służbą zdrowia i organizacjami pozarządowymi.

Takie realizowanie zadań Programu ma na celu stworzenie sprawnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców naszego miasta tj.: osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie, współmałżonków, dzieci, młodzieży, osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób stosujących przemoc w rodzinie, służb, podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie.

W realizację Programu zaangażowane były poniższe instytucje i organizacje z terenu Gminy Ostrowiec Świętokrzyski zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcje wspierające, wśród których wymienia się:

1. Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Ostrowcu Św.
2. Wydział Edukacji, Opieki Zdrowotnej i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Św.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Ostrowcu Św.
4. Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Św.,(KPP).
5. Prokuratura Rejonowa w Ostrowcu Św.
6. Sąd Rejonowy w Ostrowcu Św.
7. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski.
8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Polski Czerwony Krzyż (PCK) w Ostrowcu Św.
10. Straż Miejska w Ostrowcu Św.
11. Agencja Rozwoju Lokalnego (ARL) w Ostrowcu Św.
12. Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Św.
13. Żandarmeria Wojskowa, Placówka w Kielcach.
14. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św.

Realizacja Programu jest systematycznie monitorowana poprzez badanie wskaźników diagnostycznych i wskaźników celów szczegółowych. W tym celu Zespół corocznie sporządza sprawozdanie na podstawie uzyskanych informacji od podmiotów uczestniczących w realizacji założeń podmiotowego dokumentu.

Sprawozdanie z Programu informuje o sposobach realizacji zadań w czterech obszarach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie. W pierwszym wskazuje na działanie profilaktyczne poprzez przekazywanie stosownej wiedzy dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym z zakresu zapobiegania przemocy i jej przeciwdziałaniu. W kolejnym wskazuje się na konieczność ochrony osób doznających przemocy, czy będących jej świadkami, a które wymagają wsparcia zewnętrznego. Zadania trzeciego celu, skierowane są do sprawców przemocy, wobec których muszą być podejmowane działania zmuszające ich do zaprzestania stosowania nagannych praktyk wobec osób najbliższych. Ostatnie działania wskazują na konieczność podnoszenia kompetencji i uczestniczenia w superwizji czy grupach wsparcia przez osoby reprezentujące służby i podmioty realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i kierowanie postaw wolnych od przemocy.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oparte jest na nieustannym przekazywaniu wiedzy przyczyniającej się do podnoszenia świadomości społecznej na temat

przyczyn i skutków przemocy. Działania tego celu oparte są na edukowaniu dzieci, młodzieży, rodziców, osób dorosłych z uwzględnieniem grup szczególnie narażonych na przemoc tj.: osoby starsze, osoby niepełnosprawne i dzieci.

Do monitorowania celu posłużyły poniższe wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych zajęć informacyjno – edukacyjnych:

- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, swoją oraz rówieśniczą, była prowadzona przez placówki oświatowe z terenu Gminy Ostrowiec Św., najczęściej na zajęciach wychowawczych, które w 2019 r. zrealizowały 3560 godz. edukacyjnych obejmując 3229 dzieci i młodzieży. Zajęcia wspierające i edukacyjne były skierowane do 949 rodziców, ponadto szkoły udzieliły 339 porad rodzicom mającym problemy z zachowaniem swoich dzieci;
- szkoły i placówki oświatowe wspierały różne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Zrealizowały 3637 godz. edukacyjnych obejmując nimi 5287 dzieci, działaniami wspierającymi i edukacyjnymi objęto 1037 rodziców, a ponadto w szczególnych sytuacjach 265 osobom dorosłym udzielono indywidualnych porad;
- edukacja dzieci i młodzieży była realizowana również w ramach prowadzenia placówek opiekuńczo – wychowawczych typu wsparcia dziennego np.: świetlice socjoterapeutyczne czy środowiskowe, które w 2019 r. zrealizowały 13230 godz. edukacyjnych dla 979 dzieci, a 150 rodziców skorzystało z działań wspierających i edukacyjnych. 46 osobom dorosłym udzielono porad;
- na promowanie mediacji w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych przeznaczono 85 godz. edukacyjnych dla 88 dzieci i młodzieży, jak również objęto 63 rodziców działaniami wspierającymi i edukacyjnymi, udzielono 141 porad;
- prowadzenie warsztatów wychowawczych lub innych zajęć dotyczących rozwiązywania konfliktów - przeznaczono 269 godz. edukacyjnych, w których uczestniczyło 1701 dzieci, a 2501 rodziny objęto działaniami wspierającymi i udzielono im 159 porad.

2. Liczba podjętych inicjatyw w kampaniach ogólnopolskich i lokalnych:

- dyżury :
 - ✓ pracowników socjalnych MOPS i przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Ostrowiec Świętokrzyski
 - ✓ przedstawicieli KPP.
- 18.05.2019 r. - organizacja obchodów „Międzynarodowego Dnia Rodzin”. Celem kampanii jest pogłębienie świadomości społeczeństwa na temat problemów rodziny, zwiększenie świadomości na temat potencjału i wyzwań związanych z życiem rodzinnym. Zorganizowano piknik plenerowy, w organizację którego włączyły się wszystkie jednostki zaangażowane w pomoc rodzinie oraz szerzące działania profilaktyczne.
- 28.09.2019 r. – aktywne włączenie się w organizację pikniku profilaktycznego pod hasłem „Ogrody bawią się”. Była to okazja do przekazania informacji o działalności Zespołu, mieszkańcy otrzymali także materiały informacyjne wraz z bazą jednostek pomocowych.
- 08.12.2019 r. - zorganizowanie imprezy mikołajkowej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, domu dziecka, rodzin z pieczy zastępczej oraz dotkniętych

przemocą i ubóstwem. W imprezie uczestniczyło 150 dzieci. Każde dziecko otrzymało paczkę upominkową ze słodyczami.

Warto podkreślić, iż Zespół Interdyscyplinarny zorganizował Grupy Wsparcia dla ofiar przemocy domowej. W spotkaniach w roku 2019 uczestniczyło 6 kobiet.

3. Liczba artykułów w prasie lokalnej :
 - 6 artykułów przy okazji organizowanych kampanii społecznych,
4. Liczba programów w telewizji lokalnej:
 - w lokalnej telewizji ukazały się 2 informacje dotyczące organizowanych kampanii społecznych.
5. Liczba podjętych inicjatyw przez organizacje pozarządowe:
 - oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża, prowadził 8 świetlic środowiskowych z elementami socjoterapii dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych w wieku od 6 - 16 lat,
 - Fundacja „Szkoła bez Barier” prowadziła 1 świetlicę środowiskową z elementami socjoterapii dla uczniów szkoły.

Cel 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Udzielanie skutecznej pomocy osobie doznającej przemocy domowej wymaga zróżnicowanych działań takich jak poradnictwo. Istotne jest również upowszechnianie informacji w różnych formach o podmiotach zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy takim osobom.

Monitorowanie ww. celu przeprowadzono na podstawie poniższych wskaźników:

1. Liczba instytucji prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, kuratorzy, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, a w tym szkoły i placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przychodnie rejonowe na terenie miasta.
2. Liczba posiedzeń Zespołu:
 - 5 spotkań w roku,
3. Liczba utworzonych grup roboczych:
4. w 2019 r. powołano 147 nowych grup roboczych, w oparciu o sporządzone formularze „Niebieskich Kart – A” z osobami doznającymi przemocy,
5. Liczba posiedzeń grup roboczych:
 - 600 posiedzeń grup roboczych,
6. Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych:
 - 195 rodzin objęto pomocą Zespołu (147 „Niebieskich Kart-A” wpłynęło w 2019 r. oraz 48 „Niebieskich Kart-A”, które przeszły z roku poprzedniego).
7. Liczba dzieci , które zostały odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – 6.

8. Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie:
- 89 zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w 2019 r. stanowi załącznik nr 1.

Cel 3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga podejmowania szeregu działań wobec osób stosujących przemoc. Podstawowym zadaniem są interwencje mające na celu powstrzymanie przemocy domowej, jak również minimalizację fizycznych i psychicznych zagrożeń wobec osoby krzywdzonej i innych osób.

Do monitorowania tego celu posłużyły poniższe wskaźniki:

- a. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym – 0,
- b. Liczba osób skierowanych do udziału i realizowania programu korekcyjno- edukacyjnego- 0. Każda osoba, będąca sprawcą przemocy była motywowana i kierowana przez funkcjonariusza policji do uczestniczenia w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych lub do wizyt u specjalistów np. psychologa, terapeuty ds. uzależnień,
- c. Liczba sprawców przemocy zobowiązanych wyrokiem Sądu do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych- 0,
- d. Liczba nakazów opuszczenia lokalu:
 - w 2019 r. 18 sprawców przemocy było zobowiązanych do opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z ofiarą przemocy,
- e. Liczba sprawców przemocy wobec których orzeczono zakaz zbliżania się do pokrzywdzonych - 17 osób.
- f. Liczba sprawców przemocy wobec których orzeczono zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonymi - 13 osób.

Cel 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ograniczenie tegoż zjawiska w rodzinie oraz skutków jego stosowania, a także tworzenie adekwatnej sieci wsparcia realizowanego przez osoby profesjonalnie pomagające: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i pielęgniarki. Dlatego osoby te muszą być nieustannie wspierane w realizowaniu swoich zadań na rzecz osób doznających przemocy poprzez systematyczne podnoszenie swoich kompetencji.

Do monitorowania tego celu posłużyły poniższe wskaźniki:

1. Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów organizowanych dla podmiotów z terenu miasta, zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

- a. Komenda Powiatowa Policji zorganizowała 2 szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b. Szkoły i placówki oświatowe opracowały i realizowały własne programy szkolne w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, **co stanowi załącznik nr 2.**

Podsumowanie

Zadania wyszczególnione w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015- 2021 były realizowane w oparciu o zintegrowany system podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W ten sposób na terenie Ostrowca Św. funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji zapewniających wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno- edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta, jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia celem nieustannego podnoszenia świadomości na temat negatywnych konsekwencji dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniło się do poprawy współpracy między poszczególnymi instytucjami, placówkami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dlatego w naszej ocenie należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań. Jednocześnie należy położyć większy nacisk na następujące działania:

- monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych,
- pozyskiwanie dobrych praktyk i innych dodatkowych form ochrony dla osób doznających przemocy poza wdrażanymi procedurami „Niebieskich Kart”.
- rozwijanie partnerskiej współpracy między podmiotami, instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej,
- podnoszenie kompetencji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy , zwłaszcza psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach wieloproblemowych, w tym z problemem alkoholowym,
- szerzenie świadomości społecznej ze szczególnym uwzględnieniem psychoedukacji rodziców,
- zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin , grup rówieśniczych,
- poprawa dostępności do pomocy medycznej,
- realizacja oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Ostrowiec Św.

Załączniki:

1. Sprawozdanie z działalności Grup Roboczych za 2019 r.- powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Ostrowiec Św.
2. Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2021 za okres 01.01.2019 r do 31.12.2019 r. przedłożony przez placówki oświatowe z terenu Gminy Ostrowiec Świętokrzyski.